

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «ПОДЛЕСНАЯ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF PODLESNAYA v. UKRAINE)
(Заява № 23002/13)

Стислий виклад рішення від 20 вересня 2022 року

У лютому 2000 року слідчий міліції порушив кримінальну справу щодо заявниці за фактом розкрадання державного майна, розтрата та службового підроблення. Заявниця втекла, і у лютому 2001 року її було оголошено в розшук. 20 жовтня 2011 року заявницю затримали в Російській Федерації.

22 жовтня 2011 року під час процедури видачі заявниці до України Артемівський міськрайонний суд Донецької області (далі – Артемівський суд) постановив взяти її під варту, не вказавши строку.

11 липня 2012 року заявницю було видано до України та поміщено до Артемівського слідчого ізолятора. Вона стверджувала, що не знала про підстави тримання її під вартою до 20 серпня 2012 року, коли їй було вручено копію постанови суду від 22 жовтня 2011 року.

17 вересня 2012 року Апеляційний суд Донецької області (далі – апеляційний суд) відмовив у задоволенні скарги заявниці на постанову Артемівського суду від 22 жовтня 2011 року, повторивши підстави тримання заявниці під вартою, зазначені Артемівським судом, і посилання на її перебування у розшуку з 2001 року.

20 вересня 2012 року заявницю звільнили під підписку про невиїзд.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявниця скаржилась за пунктом 1 статті 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), що вона була позбавлена свободи з 11 липня до 20 вересня 2012 року без дозволу суду; за пунктом 3 статті 5 Конвенції, що після її видачі до України вона не постала перед суддею до свого звільнення; за пунктом 4 статті 5 Конвенції, що засідання апеляційного суду 17 вересня 2012 року, яке мало на меті розглянути її скарги на постанову про взяття її під варту від 22 жовтня 2011 року, було проведено за її відсутності, але в присутності прокурора.

Розглянувши скарги заявниці за пунктом 1 статті 5 Конвенції, Європейський суд зазначив, що коли максимальний строк тримання під вартою є абсолютно чітким і визначеним законодавством, а тому заздалегідь відомим, органи державної влади, відповідальні за тримання під вартою, зобов'язані вжити усіх необхідних заходів для забезпечення неперевищення дозволеної тривалості тримання під вартою. Європейський суд дійшов висновку, що тримання заявниці під вартою з 11 вересня 2012 року не мало законних підстав та констатував порушення цього положення Конвенції.

Щодо скарг за пунктом 3 статті 5 Конвенції Європейський суд зауважив, що постанову Артемівського суду Донецької області від 22 жовтня 2011 року була ухвалена майже за дев'ять місяців до видачі заявниці та більш ніж через дванадцять років після порушення кримінальної справи щодо неї. Беручи до уваги, що заявниця перебувала в розшуку з лютого 2001 року і кримінальне провадження щодо неї декілька разів зупинялося, Європейський суд висловив сумніви, чи залишалися так само дійсними причини, наведені для тримання заявниці під вартою у зв'язку з цим провадженням. Європейський суд дійшов висновку, що органи державної влади не виконали свого зобов'язання забезпечити, аби заявниця негайно постала перед судом після її затримання та констатував порушення пункт 3 статті 5 Конвенції.

Розглянувши решту скарг заявниці, та беручи до уваги висновки Європейського суду, що заявниця негайно не постала перед судом після її видачі до України, Європейський суд, посилаючись на практику у справах проти України, дійшов висновку, що ці обставини свідчать про порушення пункту 4 статті 5 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Оголошує* заяву прийнятною;

2. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 статті 5 Конвенції у зв'язку з незаконністю тримання заявниці під вартою з 11 до 20 вересня 2012 року;

3. *Постановляє*, що було порушено пункт 3 статті 5 Конвенції у зв'язку з незабезпеченням органами державної влади того, щоб заявниця негайно постала перед судом;
4. *Постановляє*, що було порушено пункт 4 статті 5 Конвенції у зв'язку із засіданням апеляційного суду 17 вересня 2012 року, яке відбулося за відсутності заявниці;
5. *Постановляє*, що:
 - (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявниці 2 300 (дві тисячі триста) євро в якості відшкодування моральної шкоди та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
6. *Відхиляє* решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції».